

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
postmottak@kmd.dep.no

Fråsegn til NOU 2016:4 Ny kommunelov

Kommunane er det leddet i det norske samfunnet som står for mesteparten av dei offentlege tenestene som innbyggjarane har behov for og krav på. Kommunane har dessutan ei viktig rolle som tilrettelegging for at det skal finnast arbeidsplassar som kan gje levebrød til folk og dermed grunnlag for busetjing. Derfor er kommunelova, lova om korleis ein kommune skal vere og korleis den skal styrast, viktig. Dette er dette som ligg til grunn for Raudt Høyanger kommune si fråsegn til NOU 2016:4 Ny kommunelov.

Formålsparagrafen

Kommunane skal vere folkestyrte i den meininga at det er valde representantar for innbyggjarane som skal styre kommunen. Ordet "folkestyre" er med i formålsparagrafen i dagens lov, men uteleste i framlegget til ny lov. Derimot har ordet "selvstyre" kome inn – noko som ikkje bør få kome inn som erstatning i formålsparagrafen. Vi er einige i å framheve ønsket om kommunal sjølvstyre, men dette skal ikkje inn som erstatning for folkestyre sidan det er to sider av same sak.

Raud Høyanger stør difor mindretalsinnstillinga til formålsparagraf der folkestyre er hovudfokus.

Folkevalt

Raudt Høyanger er ueinig i lovframlegget si utviding av folkevalt-omgrepet til også å omfatte personar som er valde av kommunestyret. Lova må halde fast ved at folkevalde er berre dei som er valde som kommunestyremedlemar.

Administrasjon

Lovframlegget føreslår at tittelen administrasjonssjef skal erstattast med kommunedirektør. Vedkomande skal få større ansvar for tilsette og for oppgåver og sleppe å gå vegen om delegasjon.

Raudt Høyanger meiner at tittelen administrasjonssjef må stå ved lag fordi også dette, i motsetning til tittelen kommunedirektør, peikar på kommunen som ei folkevalt og ikkje-kommersialisert eining. Det øverste leddet i den kommunale administrasjon har hatt, og skal framleis ha, ei heilt anna rolle enn direktøren i eit aksjeselskap.

Økonomiske forhold

Framlegget til § 14-1 seier at "kommuner og fylkeskommuner også skal forvalte sine finansielle midler slik at tilfredsstillende avkastning oppnås".

Raudt Høyanger fryktar at ein slik paragraf vil verte utnytta til å dra kommunal verksemd i retning meir økonomisk avkastning og mindre i retning å tilfredstille dei

krava som innbyggjarane har på tenester. Målet om "avkastning" høyrer til i bankvesenet og næringslivet til – ikkje i kommunar og fylkeskommunar.

Heilskapleg samfunnsansvar

Vår kommune, Høyanger kommune, har gode erfaringar med m.a. dei nasjonale utviklingsprogramma *Kvalitetskommuneprogrammet* og *Saman om ein betre kommune*.

Utifrå dette vil Raudt Høyanger føreslå at det i lovframlegget vert teke inn eit 6. ledd i § 5-5 Utval:

Det kan opprettast utval med representantar både for folkevalde, administrasjonen og dei tillitsvalde/tilsette for å drive utviklingsarbeid i kommunen og dermed styrke det heilskaplege samfunnsansvaret.

Kontrollutval

Raudt Høyanger meiner at det bør lovfestast at leiaren i utvalet skal vere frå eit anna parti enn det partiet/valsamarbeidet som har fleirtal/makta i kommunestyret.

Me meiner også at det må lovfestast at kontrollutvalet skal ha vilkårslaus rett til å vere tilstades på lukka møte i kommunestyret.

Kontroll når eksterne utfører oppgåva

Denne kontrollen er avgrensa til "bare omfatte det som trengs for å undersøke om kontrakten blir oppfylt".

Det som ikkje er omfatta er "samfunnsmål som ikke er kommet direkte til uttrykk som forpliktelser i lov, vedtak eller avtale, for eksempel motvirke sosial dumping, fremme miljø og bærekraft og vektlegge etiske hensyn."

Raudt Høyanger stør utifrå dette dei som føreslår ei setning inn i § 14-1:

Kommunen kan sjå til at kommunale midlar vert brukte i samsvar med politiske vedtak også når oppgåva vert gjort av andre enn kommunen sjølv.

Kommunale føretak

Utvalet føreslår at kommunestyrerepresentantar og vararepr. ikkje kan vere styremedlemar i kommunale føretak.

Raudt Høyanger er usamd i dette og ser at val av "sine egne" er eit føresetnad for at dei folkevalde skal ha kontroll med at føretaka vert drivne i samsvar med kommunestyret sine vedtak.

Vengeklipping av folkevalde

Raudt Høyanger fryktar som prof. Jan Fridtjof Bernt i Kommunal Rapport 1.9. at forslaga om utvida innsynsrett og teieplikt for folkevalde vil svekke det som trass i alt er av lokaldemokrati.

Forslaget er klart i strid med hovudprinsippa i offentleglova og med forståinga av korleis eit lokaldemokrati burde fungere. Det må derfor ikkje takast inn i den reviderte kommunelova.

Med helsing
Raudt Høyanger

Einar Rysjedal
leiar